

ВІДГУК
офіційного опонента
на дисертацію Шайнер Ірини Ігорівни
«Лексико-семантичний простір
британських художніх прозових текстів на військову тематику:
прагмастилістичний аспект»,
подану на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук
(спеціальність 10.02.04. – германські мови)

Лінгвістика на своєму сучасному етапі розвитку має два магістральні напрямки: лінгвоцентричний та антропоцентричний. Дисертація Шайнер Ірини Ігорівни є прикладом вдалого поєднання зазначених керунків, адже беззаперечно, що поліаспектне дослідження дозволяє розглянути матеріал дослідження ґрунтовно та з максимального числа ракурсів. Подібний симбіоз здавалося б протилежних напрямків дослідження стає можливим завдяки прагмастилістиці, у руслі якої виконана робота.

Актуальність дисертаційного дослідження Шайнер І. І. обумовлена, насамперед, методикою, застосованою дисертанткою, а саме – поєднанням методів прагматичного, дискурсного та стилістичного аналізу, а також новітністю та нагальністю ілюстративного матеріалу (ним стали британські художні прозові тексти на військову тематику 2000-2017 рр.). Основним методом дослідження постає метод семантичного поля, запропонованого Й. Тріром. У роботі окреслюються три осі структури лексико-семантичного простору сучасних британських художніх прозових текстів на військову тематику: семантична, тематична та асоціативна. Дослідниця досить детально окреслила таксономію зазначеного лексико-семантичного простору. У той же час, деталізація розробленої таксономії та її залучення до інших художніх прозових текстів може слугувати *перспективою* дослідження, як влучно зазначає сама авторка. Результати дослідження свідчать про те, що лексико-семантичні, лексико-тематичні та лексико-асоціативні поля мають ядерно-периферійну будову, яка свідчить про глибинну структуру, що має чітку ієрархію та організована відповідно до прагматичних настанов автора.

Питання, що висвітлюються у дисертації, відповідають профілю досліджень кафедри іноземних мов для гуманітарних факультетів Львівського

національного університету імені Івана Франка та науковій темі «Лінгво-когнітивні та дискурсивні аспекти функціонування романських, германських та класичних мов» (номер державної реєстрації 0117U001394), затвердженій Міністерством освіти і науки України. Тему роботи затверджено вченою радою Львівського національного університету імені Івана Франка (протокол №2 від 19 вересня 2017 року).

Наукова новизна рецензованої дисертації полягає у визначенні місця лексико-семантичного простору у семантичній структурі сучасних художніх прозових текстів; здійсненні багатоаспектного опису лексико-семантичної структурації новітніх британських текстів на військову тематику з позицій прагматилістики; опису функціонування лексико-семантичних, лексико-тематичних та лексико-асоціативних груп у структурі британських художніх прозових текстів на військову тематику; моделюванні ядерно-периферійної структури домінантних лексико-семантичних, лексико-тематичних та лексико-асоціативних полів у художньому просторі британських текстів на військову тематику; доведенні лексичної системності поля в організації лексичної структури лексико-семантичного простору сучасних британських художніх прозових текстів на військову тематику. Вищезазначене дозволило виявити кореляцію лексико-семантичного простору з іншими просторами у семантичній структурі художнього тексту, окреслити семантичні та прагматилістичні особливості лексичних структур та стратегій сучасних британських художніх прозових текстів на військову тематику, сформулювати основні ознаки лексичних мікросистем, а також визначити основні напрямки функціонування домінантних лексико-семантичних, лексико-тематичних та лексико-асоціативних груп у структурі сучасних британських художніх прозових текстів на військову тематику.

Обґрунтованість та вірогідність основних положень і висновків дисертації забезпечується опрацюванням великого обсягу наукової та довідкової літератури та репрезентативним корпусом емпіричного матеріалу дослідження (2449 контекстуальних фрагментів, що були виокремлені методом

суцільної вибірки із 6861 умовної сторінки електронних текстів великої епічної форми з елементами військової тематики британських англомовних письменників початку ХХІ ст.), до якого були застосовані методи, які є релевантними заявленій меті дослідження.

Теоретичне значення дослідження визначається тим, що його результати є внеском у лінгвістику тексту, прагмастилістику, лінгвістичну семантику (запропонована таксономія лексико-семантичного простору художнього тексту, окреслені основні ознаки лексичних мікросистем, які у подальших наукових розвідках можуть бути трансформовані у критерії виявлення таких мікросистем та екстрапольовані на тексти інших типів).

Практична значущість дисертації полягає у можливості використання результатів у лекційних курсах зі стилістики англійської мови, у різноманітних спецкурсах з лінгвістики, на практичних заняттях з інтерпретації текстів, під час написання наукових робіт різного рівня.

Залучена у роботі методика дослідження прагмастилістичного аспекту лексико-семантичного простору британських художніх прозових текстів на військову тематику дозволила виконати окреслені завдання, досягти поставленої мети та чітко сформулювати загальні висновки дослідження.

Оформлення роботи і виклад матеріалу відповідають чинним вимогам та заслуговують на високу оцінку. Текст роботи має логічну структуру і складається із переліку умовних скорочень, вступу, чотирьох розділів із висновками, загальних висновків, списку використаних джерел (у загальній кількості 369 джерел, з яких 128 – іноземними мовами), списку джерел ілюстративного матеріалу (10 позицій) та додатків загальним обсягом 20 сторінок. Обсяг дисертації становить 255 сторінок, із них – 172 сторінки основного тексту.

Апробація результатів дослідження була здійснена на 8 міжнародних науково-практичних конференціях та на всеукраїнській науковій інтернет-конференції. Основні теоретичні положення та практичні результати дослідження знайшли відображення у 20 одноосібних публікаціях, з яких

6 статей надруковано у наукових фахових виданнях України, 2 – в інших виданнях, які включено до міжнародних наукометричних баз, 2 – в іноземних наукових журналах, 4 – в іноземних збірниках наукових праць, 6 – у тезах доповідей, виголошених на наукових конференціях. Загальний обсяг публікацій складає 8,25 умов. друк. арк. Зміст автореферату є **ідентичним** основним положенням дисертації.

Дисертаційна робота відрізняється ретельністю виконання поставлених завдань, досконалим володінням різноманітними методами аналізу, логічністю викладення міркувань та обґрунтованістю висновків.

Водночас, логічність і загальна переконливість висновків наукової розвідки І. І. Шайнер не позбавляє її певної дискусійності, у зв'язку з чим висловимо ряд зауважень і міркувань з приводу цього дослідження:

1) На нашу думку, потребує уточнення критерій розподілу сучасних британських художніх прозових текстів на тексти з макро-, мезо- та мікровкрапленнями військової тематики (дисертація с. 97, автореферат с. 7). Автор зазначає, що частота вживання контекстуальних фрагментів складає 0,6-0,9 для текстів з макровкрапленнями військової тематики, 0,2-0,4 – для текстів з мікровкрапленнями та 0,07-0,08 – для текстів з мікровкрапленнями військової тематики. Постає запитання, куди віднести текст, якщо частота вживання контекстуальних фрагментів у ньому складає, наприклад, 0,1 або 0,5?

2) Вважаємо за необхідне чітко окреслити, чи елементи лексико-семантичних груп номінацій емоційного стану, емоційних реакцій, поведінки відбирались лише з контекстуальних фрагментів з вкрапленнями військової тематики, чи зі всього корпусу текстів, оскільки не кожний з контекстуальних фрагментів, наведених у тексті дисертації, для ілюстрації наявності елементів лексико-семантичних груп номінацій емоційного стану, емоційних реакцій, поведінки містять вкраплення військової тематики (с.113-115).

3) Доцільно докладно обґрунтувати, чому під час визначення основних напрямків функціонування домінантних лексико-семантичних, лексико-тематичних та лексико-асоціативних груп у структурі сучасних британських

художніх прозових текстів на військову тематику (табл. Д.3, Е.3, Ж.3 додатків Д, Е, Ж відповідно) проводиться двоїста диференціація напрямків відповідно до обсягу вкраплень військової тематики (твори з макро- та мезовкрапленнями військової тематики vs. твори з мікровкрапленнями військової тематики), а не троїста (твори з макровкрапленнями військової тематики vs. твори з мезовкрапленнями військової тематики vs. твори з мікровкрапленнями військової тематики).

4) Робота виконана охайно та ретельно, однак наявні незначні стилістичні та друкарські огріхи (с. 21, 30, 38, 51, 52, 53, 79, 82, 83, 89, 179).

Вищезазначені зауваження не зменшують позитивне враження від рецензованої праці Ірини Ігорівни Шайнер «Лексико-семантичний простір британських художніх прозових текстів на військову тематику: прагмастилістичний аспект», яка є завершеним дослідженням та характеризується науковою новизною, теоретичною значущістю, практичною цінністю. Дисертація виконана на належному рівні та відповідає вимогам п. 11, 13 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженому постановою КМУ №567 від 24.07.2013 зі змінами, внесеними згідно з Постановами КМУ №656 від 19.08.2015 та №1159 від 30.12.2015, а її автор, І. І. Шайнер, заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата філологічних наук зі спеціальності 10.02.04 – германські мови.

спеціальності 10.02.04 – германські мови.

Офіційний опонент,
доцент, кандидат філологічних наук,
доцент кафедри теорії та практики перекладу
з англійської мови
Запорізького національного університету

*Відрізати
12.06.2019
Юрій Степан
Сидоренко
рпк 11 67.051.01
Ірина Шайнер*

С. В. Воробйова

М. В. Воробйова

Підпис
засвідчую
*Воробйова
М. В.*

НАЧАЛЬНИК
ВІДДІЛУ КАДРІВ

С. В. Воробйова